

- execution under the law of Ukraine : tutorial], GU «ZIDMU», Zaporizhzhya, Ukraine.
13. Streltsov, E.L. (2008), *Kryminalnyi kodeks Ukrayiny : naukovo-praktichnyi komentar* [The Criminal Code of Ukraine : scientific and practical comment], TOV “Odyssey”, Kharkiv, Ukraine.
  14. Timoshenko, V. (2007), “Coercion as motives of behavior”, *Pravo Ukrayiny*, no. 6, pp. 104-107.
  15. Yaremko, O. (2007), “The purpose of punishment in the context of an anthropological approach to law”, *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, no. 8, pp. 129-133.
  16. Lyakhutin, R. (2009), “Prospects for consolidation of functions sentences in the Criminal Code of Ukraine”, *Pravo Ukrayiny*, no. 7, pp. 175-181.
  17. Meleshko, N.P. and Tarlo, E.G. (2003), *Ugolovno-pravovye sistemy Rossii i zarubezhnykh stran (kriminologicheskie problemy sravnitel'nogo pravovedeniya, teorii, zakonodatelnaya i pravoprimeritel'naya praktika)* [The criminal justice system in Russia and abroad (criminological problems of comparative law, theory, legislative and practice)], Izdatelstvo «Yurlitinform», Moscow, Russia.
  18. Noy, I.S. (1965), *Teoreticheskie voprosy lisheniya svobody* [Theoretical questions of imprisonment], Izd-vo Saratov university, Saratov, Russia.
  19. Starkov, O.V. (2004), *Kriminopenolohiya : uchebnoe posobie* [Kriminopenology : tutorial], «Ekzamen», Moscow, Russia.
  20. Krylova, N.E. and Serebrennikova, A.V. (1998), *Ugolovnoe pravo zarubezhnykh stran (Anglii, SShA, Frantsii, Germanii) : uchebnoe posobie* [The criminal law of foreign countries (England, USA, France, Germany) : textbook], «Zertsalo», Moscow, Russia.

УДК 343.3/.7: 355.32 (477)

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ У ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАННЯХ УКРАЇНИ

Туркот М.С., к.ю.н., доцент

*Національна академія прокуратури України, вул. Мельникова 81-б, м. Київ, Україна
nik_turkot@ukr.net*

У статті розглядається питання щодо протидії злочинності у військових формуваннях і правоохоронних органах, у яких передбачено проходження військової служби. Надається авторське визначення понять «проходження військової служби», «несення військової служби», наводяться їх відмінні риси. Робиться висновок про те, що важливою проблемою протидії військовій злочинності є високий рівень її латентності. У зв'язку із цим пропонується вдосконалити діяльність військових формувань зі статусом правоохоронного органу з протидії злочинності та використовувати запобіжні можливості військових колективів.

Ключові слова: протидія військовій злочинності, латентна злочинність, проходження військової служби, військові формування.

ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПРЕСТУПНОСТИ В ВОИНСКИХ ФОРМИРОВАНИЯХ УКРАИНЫ

Туркот Н.С.

*Национальная академия прокуратуры Украины, ул. Мельникова, 81-б, г. Киев, Украина
nik_turkot@ukr.net*

В статье рассматриваются вопросы противодействия преступности в воинских формированиях Украины, а также в правоохранительных органах, в которых предусмотрено прохождение военной службы. Представлено авторское определение понятий «прохождение военной службы», «несение военной службы», а также их отличительные черты. Делается взвод о том, что важной проблемой противодействия воинской преступности является высокий уровень ее латентности. В связи с изложенным предлагается усовершенствовать деятельность воинских формирований по противодействию преступности, а также использовать возможности воинских коллективов по предупреждению преступлений.

Ключевые слова: противодействие воинской преступности, латентная преступность, прохождение военной службы, воинские формирования.

SOME ASPECTS OF COMBATING CRIME IN THE MILITARY UNITS OF UKRAINE

Turkot M.S.

*National academy of prosecution of Ukraine, str. Melnykova, 81-b, Kyiv, Ukraine
nik_turkot@ukr.net*

The article deals with the issue of combating crime in military formations and law enforcement agencies, which provides military service.

It is alleged that the offenses contained in Chapter XIX of the special part of the Criminal Code of Ukraine infringe military service in general and line of duty in particular. The author defines the concept of military service as professional activities of military men in the relevant military units of the state for the protection of the Motherland. Line of military duty is understood as the activity of the military defence of the Motherland, characterized by their empowerment with special authority and imposition of special responsibility when performing tasks of combat alert duty, internal, border, guard (watch) and patrol services for a specified period of time. It is concluded that line of military duty is a component of military service and is related to it as a part to the whole.

The author believes that the military crime is a phenomenon which includes: commission of offense under the Special Part of the Criminal Code of Ukraine by a military man or military reservist during reservist training; commission of crime by an officer of the Armed Forces of Ukraine or other military units, the commission of a crime on the territory of the military unit (institution).

An important problem of combating crimes in military units is high level of their latency. In support of this thesis, the author presents statistical data on crimes committed by military personnel and secreted by law enforcement agencies for 2002-2012.

The author provides a statement that military law enforcement unit – Military Service of Law and Order of the Armed Forces of Ukraine – not effectively exercises its functions because of the existing gaps in the current legislation.

According to the poll conducted by the Department of Applied Sociological Research of the Research Centre for Humanitarian Problems of the Armed Forces of Ukraine, the performance of the Military Service of Law and Order received the lowest score (2,93).

Crimes in the military sphere are committed by military officers using the powers of the authorities or through abuse of office contrary to the interests of military service. The same applies to administrative offenses.

For 2012, specifically authorized entities in combating corruption made up 115 protocols for committing administrative corruption offenses against military personnel and employees of the Armed Forces of Ukraine, which is 3,6% more than in 2011 (135). Administrative offenses with the signs of corruption committed by officers constitute 65,9% of all crimes committed by military men (among those brought to administrative responsibility). Of these, 37,5% of administrative corruption offenses were committed by senior officers.

It is concluded that opposition to military crime is a concern not only of specially authorized bodies, but of each soldier, sergeant, lieutenant, officer.

Key words: combating military crime, latent crime, military service, military unit.

Відповідно до чинного кримінального законодавства військовими злочинами визнаються передбачені розділом XIX ст. Кримінального кодексу України злочини проти встановленого законодавством порядку несення або проходження військової служби, вчинені військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними під час проходження ними навчальних (чи перевірних) або спеціальних зборів.

Суспільна небезпечність військового злочину полягає в спричиненні шкоди або створенні загрози її заподіяння охоронюваним законодавством України про кримінальну відповідальність інтересам особи, суспільства, держави. Тому кожний злочин проти встановленого порядку несення або проходження військової служби обов'язково спричиняє шкоду або несе загрозу спричинення шкоди військовій безпеці України.

Завданням статті є визначення поняття військової злочинності, аналіз окремих аспектів протидії їй і внесення пропозицій з удосконалення законодавства у воєнній сфері.

Проходження військової служби полягає в здійсненні військовослужбовцями професійної діяльності у відповідних військових формуваннях держави, пов'язаної із захистом Вітчизни.

Порядок проходження військової служби регулюється низкою нормативних актів: військовими статутами Збройних Сил України, законами України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», законодавчими актами, які визначають правовий статус, призначення й завдання конкретного військового формування (правоохоронного органу спеціального призначення), положеннями про проходження громадянами України військової служби у військових формуваннях України тощо.

Несення військової служби – це діяльність військовослужбовців із захисту Вітчизни, що характеризується набуттям ними спеціальних повноважень і покладенням особливої відповідальності під час виконання завдань бойового чергування, внутрішньої, прикордонної, вартової (вахтової) та патрульної служб на певний період часу.

Надані визначення дають змогу уявити, що несення військової служби є складовою проходження військової служби та співвідноситься з ним як частина із цілим.

Водночас не всі злочини, що скоєні військовослужбовцями, є військовими. Судова та прокурорсько-слідча практика містить багато прикладів вчинення солдатами, сержантами, прапорщиками, офіцерами злочинів, не передбачених розділом XIX Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України), у тому числі в позаслужбовий час.

Таким чином, коли йдеться про військову злочинність, то завжди мається на увазі явище, яке охоплює: а) вчинення військовослужбовцем чи військовозобов'язаним під час проходження зборів злочину, передбаченого Особливою частиною Кримінального кодексу України; б) вчинення злочину службовцем Збройних Сил України чи іншого військового формування; в) скоєння злочину на території військової частини (установи).

Слід зазначити, що в кримінологічній науці протягом тривалого періоду було відсутнє єдине визначення такого поняття, як злочинність. Зокрема, Н.Ф. Кузнєцова та А.С. Шляпочников під злочинністю розуміли «соціальне, історично обумовлене явище, яке виникає <...> з появою приватної власності та розділенням суспільства на класи» [1, с. 53]. Як «соціальну систему, якій притаманні такі характеристики, як цілеспрямованість, відкритість, самодетермінація та розвиток у разі прорахунків боротьби з нею», розглядала злочинність А.І. Долгова [2, с. 52]. У свою чергу Г.Г. Шиханцов висловлював думку про те, що злочинність – це комплекс соціально-обумовлених діянь, що мають відносно масовий характер, які створюють підвищену небезпеку й розглядаються чинним кримінальним законодавством як злочини [3, с. 2]. Про те, що злочинність є явищем соціального або соціально-правового характеру, писали І.М. Даньшин [4, с. 24], В.В. Василевич [5, с. 36; 6, с. 24], Ю.В. Чуфаровський [7, с. 13] та багато інших авторів. Аналіз позицій сучасних кримінологів свідчить про те, що дискусія в цьому напрямі триває в попередніх межах, універсальне визначення злочинності відсутнє. У зв'язку із цим слушною вбачається думка С.М. Іншакова про те, що «складність проблеми злочинності проявляється у відсутності у вчених єдності під час визначення кримінального феномена» [8, с. 9], а також думка І.І. Карпеця про наявність багатьох підходів до розуміння злочинності [9, с. 12-13].

Проблеми протидії злочинності у військових формуваннях України багато в чому обумовлюються факторами, причинами й умовами, що їй сприяють. Лише після повного або часткового усунення цих обставин, нейтралізації їх негативного впливу на порядок несення або проходження військової служби можливо досягти певного результату з протидії злочинності. Система та зміст основних напрямів профілактичної діяльності у військах повинні відповідати структурі та змісту причин, які обумовлюють існування злочинності в державі та її військових формуваннях.

У цілому заходи протидії військовим злочинам поділяються на загальносоціальні, спеціально-кримінологічні й індивідуальні.

Важливою проблемою протидії злочинам у військових формуваннях є високий рівень їх латентності. Зокрема, у період за 2002-2012 рр. органами прокуратури виявлено 163 прихованих військовими службовими особами від керівництва вищого рівня, Військової служби правопорядку в Збройних Силах України, контролюючих органів і прокурорських працівників злочинів. Досліджуючи окремі аспекти цього питання, потрібно зауважити, що юрисдикція цієї правоохоронної структури з виявлення та протидії злочинам у зазначений період не розповсюджувалася на інші, крім Збройних Сил України, військові формування. Військова злочинність у таких військових формуваннях, як Управління державної охорони України, Державна прикордонна служба України, Служба безпеки України, Національна гвардія України, Адміністрація державної спеціальної служби транспорту Міністерства інфраструктури України, під контролем служби правопорядку не перебуває. Не можна не погодитися з тим, що Військова служба правопорядку в Збройних Силах України керується власним досвідом [10, с. 37]. Вона не може належним чином об'єктивно виконувати свої функції, оскільки керівник Служби призначається за поданням начальника Генерального штабу Збройних Сил України та фактично підпорядковується йому.

З метою розширення компетенції Військової служби правопорядку в Збройних Силах України з протидії злочинності у військах у 2015 р. на розгляд Верховної Ради України винесено проект Закону України «Про Військову поліцію» від 21.01.2015 р. № 805. Законопроектом, зокрема, передбачено створення на базі спеціального правоохоронного формування в складі Збройних Сил України Військової служби правопорядку в Збройних Силах України військової поліції та наділення її повноваженнями досудового розслідування злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів).

Відповідно до результатів соціологічного опитування, проведеного відділом прикладних соціологічних досліджень Науково-дослідного центру гуманітарних проблем Збройних Сил України, коефіцієнт ефективності діяльності прокуратури з нагляду за додержанням законів у воєнній сфері (реформованої військової прокуратури – *М.Т.*) у 2012-2013 рр. за середніми оцінками є найвищим порівняно з іншими правоохоронними органами та складає 3,17, у той час як оцінка діяльності міліції та Служби безпеки України за шкалою ефективності оцінюється значно нижче – 3,04, Управління з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України – 2,99.

Діяльність Військової служби правопорядку з виконання покладених на неї завдань отримала найнижчу оцінку (2,93).

Приховування злочинів командирами (начальниками) відповідного рівня від органів прокуратури, військового командування та Військової служби правопорядку в Збройних Силах України здійснюється, як правило, у зв'язку з «круговою порукою» у військових підрозділах і приховуванням таких фактів із боку службових осіб органів військового управління. При цьому залежно від місця вчинення злочину, категорії й обставин скоєного правопорушення, колом такої «поруки» може охоплюватися сержантський склад, командування підрозділу, де проходить службу військовослужбовець, а в деяких випадках – навіть керівництво військової частини.

Військовослужбовці в більшості випадків не називають особу, яка вчинила злочин; у той, чи інший спосіб впливають на потерпілого та приховують або знищують знаряддя й сліди злочину. Такий стан справ можливий у військових колективах, де неналежним чином проводиться виховна робота, сержанти й офіцери не користуються авторитетом у підлеглих, а неформальні лідери, навпаки, встановлюють свій порядок взаємовідносин.

Командування військових частин (установ, організацій), яким стало відомо про вчинений злочин через небажання отримання негативної оцінки з боку командування вищого рівня, застосування заходів прокурорського реагування, громадського резонансу, вчинене підлеглими суспільно небезпечне діяння та його наслідки приховують. Це може бути зроблено, зокрема, шляхом покладення військовослужбовця, до якого застосовано нестатутні заходи впливу, до районної (міської) лікарні замість військового госпіталю, укриття нестачі майна, пропонування неправомірної вигоди представникам контрольно-ревізійних органів або вчинення зловживання впливом стосовно них, термінового звільнення суб'єкта вчиненого злочину з військової служби «попередньою датою» тощо. В окремих випадках командири навмисно відтермінують час повідомлення органам досудового розслідування та прокуратури про вчинення кримінального правопорушення, розраховуючи на примирення потерпілих осіб із правопорушником, відшкодування їм завданих злочином збитків тощо.

Кримінально-правова статистика свідчить про те, що, на жаль, серед засуджених за військові злочини з кожним роком збільшується питома вага офіцерів і прапорщиків (у 1996 р. цей показник становив 36%, у 1997 р. – 47%, у 1998 р. – 52%, у 1999 р. – 54,5%, а в 2000 р. – 55%). У 2005 р. питома вага офіцерів і прапорщиків, засуджених за злочини, передбачені ст. ст. 423–426 КК України, склала 68% від загальної кількості засуджених за військові службові злочини військовослужбовців, а в 2007 р. – 68,3%. Спостерігається також збільшення показника участі офіцерів у злочинних діях, що вчинені в Збройних Силах України. У 1994 р. він складав 7%, у 2004 р. – 24%, у 2008 р. – 29%. У 2009 р. – 56 офіцерів, 29 мічманів і прапорщиків, 30 сержантів і старшин (44,7% від загальної кількості засуджених).

У 2010 р. за скоєння військових і загальнокримінальних злочинів засуджено 138 офіцерів (59 старших, 76 молодших), 72 прапорщиків і мічманів, 25 сержантів і старшин; у 2011 р. – відповідно, 164 офіцери (74 старших, 90 молодших), 102 прапорщиків і мічманів, а також 17 сержантів і старшин. За 11 місяців 2012 р. засуджено 152 офіцери (68 старших і 84 молодших), 109 прапорщиків і мічманів, 19 сержантів і старшин тощо [11, с. 152-153].

Викликають занепокоєння факти вчинення злочинів співробітниками правоохоронних військових формувань (Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони України, Військової служби правопорядку в Збройних Силах України), а також військовими службовими особами відомчих контрольних органів. Більшість злочинів вчинюється ними з використанням повноважень представників влади або з використанням службового становища всупереч інтересам військової служби. Скоєння цією категорією військових службових осіб протиправних діянь характеризується не лише негативно-зневажливим ставленням до інших військовослужбовців (у тому числі підлеглих), а й до норм чинного законодавства в цілому. Слід зауважити, що як правоохоронці, так і представники контролюючих органів чітко усвідомлюють, протиправність своїх дій; форма вини при цьому характеризується прямим або непрямим умислом.

За 2012 р. спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції за вчинення адміністративних корупційних правопорушень стосовно військовослужбовців і працівників Збройних Сил України складено 115 протоколів, що на 3,6% більше ніж за 2011 р. (135).

Ситуація ускладнюється тим, що адміністративні правопорушення з ознаками корупції, скоєні особами офіцерського складу, становлять 65,9% від вчинених військовослужбовцями взагалі (із числа притягнутих до адміністративної відповідальності).

З них 37,5% адміністративних корупційних правопорушень скоєно старшими офіцерами [12].

У 2012 р. за вчинення злочинів з ознаками корупції судами звільнено від кримінальної відповідальності 21 особу, при цьому з військової служби звільнено лише 10 осіб. У зв'язку із цим має сенс у законодавчому порядку внести зміни до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо посилення відповідальності за корупційні правопорушення. Зокрема, пропонується передбачити право командування щодо звільнення військових службових осіб із військової служби у випадку постановлення судом ухвали про звільнення цих осіб від кримінальної відповідальності за вчинення корупційного кримінального правопорушення.

Слідчо-прокурорська та судова практика свідчить про те, що підбір кадрового складу, забезпечення належного контролю за діяльністю молодших командирів, а також підтримання статутного порядку у військових частинах залишають бажати кращого. Далеко не у всіх військових колективах створено атмосферу нетерпимості до порушень військової дисципліни, розкрадання військового майна, «хуліганства» в погонах тощо. Аналіз факторів військової насильницької злочинності дозволяє стверджувати, що нестатутні взаємовідносини «автоматично» не зникнуть із військового середовища навіть за умови запровадження військової служби винятково за контрактом.

Зазначений інститут сержантів доцільно було б запроваджувати також у військових інститутах (факультетах), так само й під час проходження зборів студентами вузів із військовими кафедрами. Відомо, що сержантський склад, призначений із числа курсантів, як правило, лише на початковому етапі виказує принциповість у керівництві своїми товаришами по службі. Це пов'язано з тим, що сержантський склад військових інститутів, на відміну від військ, мусить виконувати обов'язки протягом п'яти років, а це достатньо великий строк для однієї посади. Виконання керівних функцій відволікає сержанта від навчання, що є додатковим негативним фактором із послаблення контролю за підлеглими. Під час навчання можливі зміни в сімейному стані, народження дітей, що також відволікає від виконання безпосередніх обов'язків. І насамкінець, курсант на посаді сержанта розуміє, що в подальшому він зрівняється у військовому званні з усіма своїми підлеглими, та не бажає псувати з ними стосунки.

Тому за умови вимогливості військовослужбовців сержантського складу, поєднаної зі справедливим ставленням до підлеглих курсантів, майбутні офіцери матимуть можливість набути розуміння вимог військових статутів не лише на заняттях, а й у повсякденній службовій діяльності.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що військова злочинність є серйозним негативним явищем, що істотно впливає на боєздатність воєнної організації України. Протидія злочинам у військах має стати пріоритетним напрямом діяльності не лише для відповідних державних органів і керівників військових формувань, а й орієнтиром кожного солдата (матроса), сержанта, прапорщика офіцера.

ЛІТЕРАТУРА

1. Криминологія : учебник / А.А. Герцензон, И.И. Капец, В.Н. Кудрявцев и др. ; под ред. проф. А.А. Герцензона, И.И. Карпеца, В.Н. Кудрявцева. – М. «Юридическая литература», 1966. – 320 с.
2. Долгова А.И. Криминология : краткие учебные курсы юридических наук / А.И. Долгова. – М. : Изд-во НОРМА, 2003. – 272 с.
3. Шиханцов Г.Г. Криминология : учебник для вузов / Г.Г. Шиханцов. – М. : ИКД «Зерцало-М», 2001. – 368с.
4. Курс лекций по криминологии / под ред. проф. Даньшина И.Н. (Общая часть) и проф. В.В. Голины (Особенная часть). – Х. : «Одиссей», 2007. – 280 с.
5. Джужа О.М. Криминологія. Спеціалізований курс лекцій зі схемами (загальна та особлива частини) : навчальний посібник / О.М. Джужа, Е.М. Моїсєєв, В.В. Василевич. – К. : Атіка, 2001. – 368 с.
6. Криминологія : навчальний посібник / О.М. Джужа, В.В. Василевич, О.Г. Колб та ін. ; за заг. ред. докт. юрид. наук проф. О.М. Джужа. – К. : Атіка, 2010. – 312 с.
7. Чуфаровский Ю.В. Криминология / Ю.В. Чуфаровский. – М. : «ООО Профобразование», 2002. – 144 с.
8. Иншаков С.М. Криминология. Схемы и комментарии / С.М. Иншаков. – М. : Юриспруденция, 2001. – 208 с.
9. Карпец И.И. Преступность : иллюзии и реальность / И.И. Карпец. – М. : Российское право, 1992. – 432 с
10. Голомша М.Я. Корупційні ризики оборонного сектору України / М.Я. Голомша // Посилення добросовісності та протидія корупції в оборонному секторі України : збірник матеріалів міжнародної конференції / за ред. О.О. Котелянець. – К. : НІСД, 2011. – С. 36-38.
11. Кримінально-правові та криминологічні основи забезпечення воєнної безпеки України : наук.-практ. посіб. / М.С. Туркот, П.П. Богуцький, С.І. Дячук, І.В. Вернидубов, С.П. Сегеда. – К. : Видавничий дім «АртЕк», Національна академія прокуратури України, 2014. – 246 с.
12. Міністерство оборони України : Стратегічний оборонний бюлетень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mil.gov.ua/index.php?part=corruption&lang=ua&sub=corruption2012>

REFERENCES

1. Gertsenzon, A.A., Kapets, I.I. and Kudryavtsev, V.N. (1966), *Kriminologhiya : uchebnik* [Criminology : textbook], Yuridicheskaya literatura, Moscow, Russia.
2. Dolhova, A.I. (2003), *Kriminologhiya : kratkie uchebnye kursy yuridicheskikh nauk* [Criminology : brief courses of jurisprudence], Izd-vo NORMA, Moscow, Russia.
3. Shikhantsov, G.G. (2001), *Kriminologhiya : uchebnik dlya vuzov* [Criminology : textbook for high schools], IKD «Zertsalo-M», Moscow, Russia.
4. Danshin, I.N. and Golina, V.V. (editors) (2007), *Kurs lektsiy po kriminologhii* [A course of lectures on criminology], Odissey, Kharkiv, Ukraine.
5. Dzhuzha, O.M., Moiseev, E.M., Vasilevych, V.V. et al. (2001), *Kriminologhiya. Spetsializovaniy kurs lektsiy zi skhematy (zahalna ta osoblyva chastyny) : navchalnyi posibnyk* [Criminology. Specialized lectures schemes (general and special parts) : tutorial], Atika, Kyiv, Ukraine.
6. Dzhuzha, O.M., Vasilevich, V.V., Kolb, O.G. et al. (2010), *Kriminologhiya : navchalnyi posibnyk* [Criminology : textbook], Atika, Kyiv, Ukraine.
7. Chufarovskiy, Yu.V. (2002), *Kriminologhiya* [Criminology, LTD Profobrazovanie, Moscow, Russia.
8. Inshakov, S.M. (2001), *Kriminologhiya. Skhemy i kommentarii* [Criminology. Schemes and comments], Yurisprudentsiya, Moscow, Russia.
9. Karpets, I.I. (1992), *Prestupnost : illyuzii i realnost* [Criminality : illusions and reality], Rossiyskoe pravo, Moscow, Russia.

10. Holomsha, M.Ya. (2011), "The corruption risks of defense sector of Ukraine", *Posylenyya dobrochesnosti ta protydiya koruptsiyi v oboronnomu sektori Ukrayiny: zbirnyk materialiv mizhnarodnoyi konferentsiyi* [Strengthening Integrity and anti-Corruption in defence of Ukraine: proceedings of the international conference], NISD, Kyiv, pp. 36-38.
11. Turkot, M.S., Bogutskiy, P.P., Dyachuk, S.I., Vernidubov, I.V. and Sehed, S.P. (2014), *Kriminalno-pravovi ta kriminologichni osnovy zabezpechennya voennoyi bezpeky Ukrayiny: nauk.-prakt. posib.* [Criminal law and criminological foundations of military security of Ukraine: scientific-practical guide], Vydavnychi dim «ArtEk», Kyiv, Ukraine.
12. "The Ministry of Defence of Ukraine: strategic defence bulletin", available at: <http://www.mil.gov.ua/index.php?part=corruption&lang=ua&sub=corruption2012>.

УДК 343.51: 343.52

МЕТА ТА МОТИВ: СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 199 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Михайлов І.М., провідний спеціаліст

*Національна академія прокуратури України вул. Мельникова, 81-б м. Київ, Україна
im331331@gmail.com*

Стаття присвячена визначенню сутності альтернативної мети «збуту або з метою використання при продажу товарів» як обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони злочину, передбаченого ст.199 Кримінального кодексу України та значення мотиву злочину під час кваліфікації відповідного злочину.

Ключові слова: мотив, мета, суб'єктивна сторона, підроблена національна та іноземна валюта, державні цінні папери, білети державної лотереї, марки акцизного податку, голографічні захисні елементи.

ЦЕЛЬ И МОТИВ: СУЩНОСТЬ И ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ СОСТАВА ПРЕСТУПЛЕНИЯ, ПРЕДУСМОТРЕННОГО СТ. 199 УГОЛОВНОГО КОДЕКСА УКРАИНЫ

Михайлов И.М.

*Национальная академия прокуратуры Украины, ул. Мельникова 81-б, г. Киев, Украина
im331331@gmail.com*

Статья посвящена определению сущности альтернативной цели «сбыта или с целью использования при продаже товаров» как обязательного признака субъективной стороны преступления, предусмотренного ст.199 Уголовного кодекса Украины и значение мотива преступления при квалификации данного преступления.

Ключевые слова: мотив, цель, субъективная сторона, поддельная национальная и иностранная валюта, государственные ценные бумаги, билеты государственной лотереи, марки акцизного налога, голографические защитные элементы.

PURPOSE AND MOTIVE: NATURE AND SIGNIFICANCE FOR CORPUS DELICTI OF ARTICLE 199 OF THE CRIMINAL CODE UKRAINE

Mikhailov I.M.

*National prosecution academy of Ukraine, Str. Melnikova, 81-b, Kyiv, Ukraine
im331331@gmail.com*

The paper is devoted to the analysis of some thesis of criminal and legal characteristics of the crime provided by the article 199 of the Criminal Code of Ukraine, due to legislative amendments, with imitation of excise duties' signs and holographic protective elements.

Defined goal in the text «using at selling goods» narrows the action of the criminal norm; it did not exist in the previous edition of article 216 of the Criminal Code. However, its definition due to rules of grammatical interpretation deals with counterfeit national currency of Ukraine, foreign currency, state securities and state lottery tickets. We consider it is unnecessary to define additional goal that meaningfully much narrower than the goal of sale. Thereby we can eliminate the contradiction.